

รายงานการติดตามประเมินผลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา
โครงการชุมชนนออยู่ หมู่บ้านพุ่มแก หมู่ที่ 1 ตำบลพุ่มแก อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1. ข้อมูลของหมู่บ้านพุ่มแก หมู่ที่ 1 ตำบลพุ่มแก อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
ประเด็นดำเนินการประเด็นย่อย

1.2. พี่เลี้ยงหลักที่เป็นผู้สนับสนุนทางวิชาการ (นาย/นาง/นางสาว) นางปิยะดา พองแก้ว
ที่ทำงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข
ปฏิบัติการ หมายเลขโทรศัพท์ (มือถือ) 087-2139387 e-mail: piyada888812@gmail.com

หมวดที่ 2 ขั้นตอนการลงพื้นที่

2.1. อธิบายการเตรียมการของพี่เลี้ยง (พี่เลี้ยงเตรียมอะไร ชุมชนเตรียมอะไร อย่างไร สื่อสารอะไร
อย่างไรกับชุมชน)

- ก่อนการลงพื้นที่ พี่เลี้ยงได้มีการเตรียมความพร้อมโดยการแจ้งประสานกับชุมชนทั้งทางโทรศัพท์และทางไลน์กลุ่ม ชุมชนนออยู่ สสส. ในพื้นที่รับผิดชอบของตัวเอง และโทรศัพท์ประสานกับผู้ใหญ่บ้านและสภาผู้นำชุมชนในการนัดสภาผู้นำชุมชนในการประชุม โดยแจ้งชุมชนล่วงหน้าประมาณ 1 สัปดาห์ ซึ่งชุมชนได้นัดวันเวลาและสถานที่คือศาลาศาลาเอนกประสงค์ บ้านพุ่มแก หมู่ที่ 1 ตำบลพุ่มแก อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในวันที่ 22 ตุลาคม 2560 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป เมื่อประสานกับชุมชนนัดวันเวลาในการลงพื้นที่เรียบร้อยแล้ว พี่เลี้ยงได้แจ้งให้สภาผู้นำชุมชนนำเอกสารและคู่มือในการทำงานของสภาผู้นำชุมชนมาด้วยพร้อมทั้งข้อมูลที่สภาผู้นำชุมชนมีอยู่เพื่อประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล พูดคุย ถึงผลลัพธ์การดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยแห่งความสำเร็จ เพื่อถอดบทเรียนการทำงานร่วมกัน และพี่เลี้ยงได้ประสานชุมชนในการจัดเตรียมเครื่องเสียง สถานที่การประชุม และกระดานสำหรับติดกระดาษในการเขียนฟิชชาร์ท ส่วนพี่เลี้ยงได้ทำความเข้าใจตัวโครงการ ทบทวนเอกสารโครงการ บันไดผลลัพธ์ ปฏิทินการทำงานของโครงการ เตรียมกระดาษฟิชชาร์ท ปากกาเคมี และแบบประเมินความเข้มแข็ง โดยเขียนผังไว้ในกระดาษฟิชชาร์ทเตรียมไว้ บันไดผลลัพธ์ และปฏิทินการทำงานของชุมชนตามโครงการเขียนเตรียมไว้

2.2. กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมเวทีสะท้อนผล ได้แก่ (ใคร เช่น สภาผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่ม) สภาสภาผู้นำชุมชน 20 คน ซึ่งมาจากกลุ่มต่างๆในชุมชน โดยมีเอกพล ตูนา ผู้ใหญ่บ้านพุ่มแก เป็นประธานสภาผู้นำชุมชนได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้จิตอาสาในชุมชนร่วมเป็นสภาผู้นำชุมชน เพื่อเป็นแกนหลักดำเนินกิจกรรมต่างๆในชุมชน โดยมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน มีประธานกลุ่ม อสม. และ กลุ่มอื่นๆ ตัวแทนจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน ที่สมัครใจเป็นสภาผู้นำชุมชน

- กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมเวทีสะท้อนผลในครั้งนี้ จำนวน...20....คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด
- สภาผู้นำชุมชน.....20.....คน
- กลุ่มเป้าหมาย.....-.....คน
- ภาคี.....-.....คน

2.3. ขั้นตอนและกระบวนการจัดเวที (แต่ละขั้นตอนทำอะไรบ้าง มีวิธีการทำอย่างไร พี่เลี้ยง สภาผู้นำชุมชน ใครทำอะไรบ้าง เทคนิค กลวิธีในการจัดกระบวนการ)

- ขั้นตอนกระบวนการในการจัดเวที พี่เลี้ยง เมื่อลงพื้นที่ได้มีการประสานกับชุมชนในการเตรียมสถานที่ เตรียมคน เตรียมเครื่องเสียง กระจายสำหรับใช้รองกระจายเขียนชาร์ท พี่เลี้ยงเตรียมข้อมูลโครงการ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ ปฏิทินการดำเนินงาน บันไดผลลัพธ์ การประเมินความเข้มแข็งของชุมชน โดยพี่เลี้ยงเตรียมตารางวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชน บันไดผลลัพธ์ และปฏิทินการ

ดำเนินงานตามโครงการ ในกระดาษชาร์ทใหญ่ แล้วไปเขียนอธิบายกับชุมชนในการลงพื้นที่จริง โดยเมื่อเข้าไปถึงชุมชนตามเวลานัดหมายคือวันที่ 22 ตุลาคม 2560 เวลา 13.00 น. ได้อธิบายทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวโครงการ วัตถุประสงค์ บันไดผลลัพธ์ของโครงการแต่ละกิจกรรม แลกเปลี่ยนข้อมูลพูดคุย ถึงผลลัพธ์การดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยแห่งความสำเร็จ เพื่อถอดบทเรียนการทำงานร่วมกัน ซึ่งจากการพูดคุยชุมชนยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับบันไดผลลัพธ์เพิ่มมากขึ้น เข้าใจการทำงานในรูปแบบกลไกสภาผู้นำชุมชน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับพี่เลี้ยง พี่เลี้ยงได้ให้สภาผู้นำชุมชนทุกคนพูดถึงการทำงานในช่วง 4 เดือนที่ผ่านมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2560 ถึงปัจจุบัน ชุมชนได้แสดงความคิดเห็นกล้าพูดกล้าคุยมากขึ้น สภาผู้นำชุมชนทั้ง 20 คนที่เข้าร่วมประชุม สภาผู้นำชุมชนมีการแสดงความคิดเห็น โดยมีการขับเคลื่อนงานในรูปแบบของสภาผู้นำชุมชน พี่เลี้ยงได้อธิบายถึงผลลัพธ์ของการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม โดยมีตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่ชัดเจนของกิจกรรม โดยมีผู้ใหญ่ นายเอกพล ตูนา ผู้ใหญ่บ้านพุ่มแก หมู่ที่ 1 ประธานสภาผู้นำชุมชนได้ร่วมเป็นแกนหลักในการพูดคุยทำความเข้าใจกับสภาผู้นำชุมชน และและมินางอักษรรัตน์ เอี่ยมใส เลขานุการสภาผู้นำชุมชน และนางจิรดา พ้อบาล เจริญญิกสภาผู้นำชุมชน มาช่วยพูดคุยร่วมกัน การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารการเงิน รายละเอียดการใช้จ่ายเงินตามกิจกรรมโครงการเอกสารการเงิน การลงรายงานผ่านระบบออนไลน์

จากนั้นดำเนินการให้ชุมชนได้ดูเอกสารโครงการไปพร้อมๆกัน อธิบายและ ตรวจสอบผลลัพธ์การทำงานในประเด็นตามโครงการ โดยเขียนและอธิบายบันไดผลลัพธ์ของโครงการให้สภาผู้นำชุมชนได้รับทราบ โดยให้สภาผู้นำชุมชนดูจากเอกสารโครงการที่ได้มีการแจกให้กับสภาผู้นำชุมชนทุกคน โดยเน้นให้สภาผู้นำชุมชนทุกคนได้อ่านทำความเข้าใจโครงการและวางบันไดผลลัพธ์ร่วมกันใน รอบ 1 ปี ว่าชุมชนอยากให้เกิดอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้างในชุมชน ซึ่งสภาผู้นำชุมชนส่วนใหญ่สภาผู้นำชุมชนจะพูดถึงเป้าหมายที่เป็นประเด็น คือ ขยะ แต่พี่เลี้ยงจะชวนสภาผู้นำชุมชนให้มีความเข้าใจกลไกการขับเคลื่อนงานโดยกลไกสภาผู้นำชุมชน โดยใช้ประเด็นขยะ เป็นโจทย์ในการทำงาน เน้นกลไกการดำเนินงาน โดยให้สภาผู้นำชุมชนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง พูดถึงการเปลี่ยนแปลงและปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานในรอบ 4 เดือนที่ผ่านมา

ทบทวนความเข้มแข็งของชุมชน พี่เลี้ยงได้ชวนให้สภาผู้นำชุมชนได้ประเมินความเข้มแข็งของสภาผู้นำชุมชนทั้ง 9 ด้าน เพื่อเป็นการทบทวนและให้ชุมชนเห็นความแตกต่างจากกรอบแรกที่มีการประเมินความเข้มแข็งของชุมชน พบว่าชุมชนมีความเข้าใจในการประเมินความเข้มแข็งของชุมชนมากขึ้น สามารถให้คะแนนและวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชนในด้านต่างๆได้ สามารถให้เหตุผลประกอบได้

พี่เลี้ยงได้อธิบายการทำรายงานการเงิน เอกสารประกอบการทำรายงานการเงิน ได้แก่ ใบสำคัญรับเงิน หนังสือขออนุมัติการเงิน ฯลฯ พร้อมให้แกนนำได้ดูตัวอย่างโปรแกรมการคีย์ออนไลน์ เพื่อเป็นการเตรียมความ

พร้อมในการทำรายงานผ่านระบบออนไลน์ ให้แก่สภาผู้นำชุมชนได้รับทราบร่วมกัน และอธิบายกรอบให้กับ
เหรียญกษาปณ์โครงการได้รับทราบพร้อมกับให้ซักถามปัญหา อุปสรรคในการทำกิจกรรม

หมวดที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของชุมชน

3. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของชุมชน เมื่อดำเนินงานมาได้ประมาณ 4 เดือน ตามระยะเวลาในข้อตกลง (มิถุนายน –
กันยายน 2560)

3.1 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงของสภาผู้นำชุมชน เมื่อเทียบกับผลลัพธ์ตามบันไดผลลัพธ์ตามที่สำนักกำหนด
โปรดอธิบายให้ชัดเจน

1.1 ผลลัพธ์ด้านสภาผู้นำชุมชนนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับบันไดผลลัพธ์ที่สำนักกำหนดพบว่า สภาผู้นำชุมชนบ้านพุ่ม
แก หมู่ที่ 1 ทั้ง 20 คน ซึ่งมาจากกลุ่มต่างๆในชุมชน โดยมี การ
จัดตั้งสภาผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน มาจากการกลุ่มต่างๆในชุมชน

โดยการคัดเลือกและรับสมัครบุคคลที่สนใจและพร้อมเข้าร่วม
ดำเนินงาน โดยมีสภาผู้นำชุมชน ทั้งสิ้น จำนวน 20 คน ดังนี้

1.นายเอกพล ตูนา ผู้ใหญ่บ้าน ประธานสภาผู้นำชุมชน
082 8725708

2.นายนวลทา พ้อบาล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานกองทุนกลุ่ม
อาชีพ รองประธานสภาผู้นำชุมชน

3.นายเพียงสิน เนตรวงศ์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รองประธานสภาผู้นำ
ชุมชน

4.นางอักษรรัตน์ เอี่ยมใส ส.อบต. ประธาน อสม.ตำบลพุ่มแก
เลขานุการสภาผู้นำชุมชน0827375038

5.นางจิรดา พ้อบาล ประธานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลพุ่มแก ,อสม. เหรียญกษาปณ์สภาผู้นำชุมชน081964
5614

6.นางพุดศรี เฟลี่ยครบุรี อสม.ปฏิคมสภาผู้นำชุมชน

7.นางประถม วงษ์สุชะ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน สภาผู้นำชุมชน

8.นางนงคราญ ฝาระมี กรรมการกองทุนหมู่บ้าน สภาผู้นำชุมชน 0892788725

9.นายวาสวงศ์ดวงผา ชรบ. สภาผู้นำชุมชน

10. นายทองสุข ปัญญารัตนวงศ์ ข้าราชการบำนาญ ปราชญ์ชาวบ้าน สภาผู้นำชุมชน

11.นางลำดวน พ้ออมาตย์ อสม.กรรมการกลุ่มแม่บ้าน สภาผู้นำชุมชน

12.นางชนิษฐา เนตรวงศ์ กรรมการกลุ่มแม่บ้าน สภาผู้นำชุมชน

13.นางกุลวรา พ้อบาล กรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรรมการกลุ่มแม่บ้าน สภาผู้นำชุมชน

14.นางสาวธิดา พรหมอินทร์ กลุ่มแม่บ้านกรรมการกลุ่มแม่บ้าน สภาผู้นำชุมชน 0857460396

15.นางชดาวรรณ นามเสนา กรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรรมการกลุ่มพันธุ์ข้าวสภาผู้นำชุมชน

16. นางระยอง ปัญญาพ้อ กรรมการกลุ่มศูนย์พันธุ์ข้าว สภาผู้นำชุมชน

17. นางจันทร์ มุลสาร กรรมการกลุ่มศูนย์พันธุ์ข้าว กรรมการกลุ่มแม่บ้าน สภาผู้นำชุมชน

18.นางเทียนทอง เนตรวงศ์ กลุ่มแม่บ้านกรรมการกลุ่มแม่บ้าน สภาผู้นำชุมชน

19. นางสาวพรทิพย์ เดชพันธ์ กลุ่มแม่บ้านกรรมการกลุ่มแม่บ้าน สภาผู้นำชุมชน

20. นางทัศนีภรณ์ สิมะลี กลุ่มแม่บ้านกรรมการกลุ่มแม่บ้าน สภาผู้นำชุมชน

สภาผู้นำชุมชนทั้ง 20 คน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน แต่ยังไม่มีการแบ่งครัวเรือนรับผิดชอบ
ให้กับสภาผู้นำชุมชนทุกคน แต่ได้มีการพูดคุยกันในที่ประชุมไว้บ้างแล้ว สภาผู้นำชุมชนจะแบ่งครัวเรือนรับผิดชอบ
ให้กับสภาผู้นำชุมชนในการประชุมในเดือนพฤศจิกายน 2560 ที่จะถึง ชุมชนยังไม่มีการจัดทำแบบเก็บข้อมูลทุก
หลังคาเรือนให้กับสภาผู้นำชุมชนทุกคน สภาผู้นำชุมชนมีการประชุมพูดคุยกันและหาข้อตกลงร่วมกันในการ

กำหนดกติกาชุมชน ใช้สถานที่ประชุมคือ ศาลาเอนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน เป็นที่ทำการสภาผู้นำชุมชน ยังไม่มีการนัดวัน เวลา ที่ประชุมสภาผู้นำชุมชน พี่เลี้ยงแนะนำให้ประธานสภาผู้นำชุมชนได้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะประชุมให้ชัดเจน เพื่อความต่อเนื่องในกิจกรรม มีการประชุมตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2560 – ตุลาคม 2560 จำนวน 5 ครั้ง โดยให้มีการนำเอาข้อราชการอื่นๆมาเสนอให้ประชาชนรับทราบในวันประชุมสภาผู้นำชุมชนด้วยการประชุมสภาผู้นำชุมชนบางคนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นมีเพียงการรับฟังข้อมูลจากที่ประชุมเท่านั้น มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของสภาผู้นำชุมชนนั้นมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ให้สภาผู้นำชุมชนทุกคน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ตามความถนัดและตามความสนใจของสภาผู้นำชุมชน สภาผู้นำชุมชนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ดี มีความพร้อมในการทำกิจกรรมร่วมกัน เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีประสบการณ์ในการทำโครงการและกิจกรรมจากหน่วยงานต่างๆบ่อยครั้ง สภาผู้นำชุมชนได้มีการดำเนินงานเป็นแบบอย่างกับชุมชนมีการจัดการขยะในครัวเรือนของตนเอง ด้านการจัดเก็บข้อมูลนั้นสภาผู้นำชุมชนได้มีการแบ่งครัวเรือนที่ตนเองรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายเดือน แต่จากการลงติดตามพบว่าชุมชนยังไม่ได้มีการนำข้อมูลที่จัดเก็บมาใช้ประโยชน์และสภาผู้นำบางคนก็ไม่ได้มีการติดตามข้อมูล จึงแนะนำให้สภาผู้นำชุมชนได้มีการคืนข้อมูลและสะท้อนข้อมูลให้กับสภาผู้นำชุมชนได้รับทราบในที่ประชุมสภาผู้นำชุมชน และคืนข้อมูลในที่ประชุมของหมู่บ้านให้ได้รับทราบด้วย และเก็บข้อมูลเพื่อให้การพูดคุยถึงการเปลี่ยนของชุมชนเมื่อดำเนินกิจกรรมตามโครงการไปแล้ว มีการรณรงค์ทำความสะอาดชุมชนทุกวันที่ 9 ของเดือน โดยสภาผู้นำชุมชนร่วมกับประชาชนในชุมชนร่วมกันทำความสะอาดชุมชน

สภาผู้นำชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานในรูปแบบกลไกสภาผู้นำชุมชนโดยการขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกัน มีข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินงานในชุมชนร่วมกัน จากการได้ลงพื้นที่พบว่าชุมชนมีการทำงานร่วมกัน ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในชุมชน มีการเก็บข้อมูลการจัดการขยะในชุมชนแล้วจำนวน 1 ครั้งเมื่อเดือนกรกฎาคม 2560 เมื่อมีการประชุมอบรมตามกิจกรรมในโครงการจะมีสภาผู้นำแต่ละคนจะไปบอกครัวเรือนที่ตนเองรับผิดชอบให้ส่งตัวแทนครัวเรือนเข้าร่วมประชุม และทางประธานสภาผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่เอกพล ตุนา) ได้มีการประกาศประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนทุกหลังคาเรือนเข้าร่วมประชุมอบรมและร่วมกิจกรรมอีกทางหนึ่ง ซึ่งได้รับการตอบรับและได้รับความร่วมมือจากตัวแทนเกือบทุกครัวเรือนในการเข้าร่วมกิจกรรม ถ้าหลังคาเรือนไหนมีธุระจำเป็นเร่งด่วนก็จะแจ้งให้ประธานสภาผู้นำชุมชนได้รับทราบก่อนวันประชุม

เมื่อมีการทำกิจกรรมไปแล้วสภาผู้นำชุมชนได้มีการพูดคุยถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขร่วมกันในการประชุมประจำเดือน และหลังการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ซึ่งจากการสอบถามและสังเกตจากการลงพื้นที่พบว่าสภาผู้นำชุมชนมีความตื่นตัวมากขึ้นในการทำกิจกรรม สภาผู้นำชุมชนมีความเข้าใจในบทบาทและเข้าใจวัตถุประสงค์และบันไดผลลัพธ์ของโครงการ การประชุมแต่ละครั้งมีผู้เข้าร่วมประชุมมากขึ้นและมากกว่าร้อยละ 80 ทุกครั้งคือมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 18-20 คน ถ้าสภาผู้นำชุมชนท่านใดมีธุระจะแจ้งให้สภาผู้นำชุมชนได้รับทราบล่วงหน้า จากการไปพัฒนาศักยภาพสภาผู้นำชุมชนหลักสูตร 2 วัน 1 คืน ชุมชนมีความเข้าใจในการทำงานในรูปแบบกลไกสภาผู้นำชุมชนมากยิ่งขึ้น เข้าใจบทบาทของตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูดกล้าทำมากขึ้น จากการสอบถามความคิดเห็นของสภาผู้นำชุมชน ทั้ง 20 คนที่เข้าร่วมประชุมพบว่า สภาทุกคนที่ไปพัฒนาศักยภาพสภาผู้นำชุมชนจากบ้านหนองลาดน้อย มีความพึงพอใจที่ได้ไปเห็นหมู่บ้านที่มีการพัฒนาสภาผู้นำชุมชนที่มีความเข้มแข็ง รักสามัคคีกัน และมีจิตใจเสียสละเพื่อความสุขของคนในชุมชน

บันไดผลลัพธ์สภาผู้นำชุมชน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

การก่อตัวของสภาผู้นำชุมชน

- มีองค์ประกอบที่มาจากกลุ่มหลากหลาย ผู้นำทางการและผู้นำตามธรรมชาติในหมู่บ้าน
- มีทัศนคติดีต่อการทำงาน ร่วมกัน เข้าใจแนวทางขับเคลื่อนการทำงานของกลไกสภาผู้นำชุมชน
- มีการรวมตัวเป็น "กลไก" ที่มีระบบและมีการระบุบทบาทหน้าที่การดำเนินงาน

กลไกสภาผู้นำชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนประเด็นและทบทวนปรับปรุงบทบาทในการขับเคลื่อนงาน

- มุ่งสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
- มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ช่วยกันทำงาน (มีโครงสร้าง)
- ออกแบบการเก็บข้อมูล และการประเมินผล (ในระยะเริ่มก่อตัว อาจเป็นแค่คิดเรื่องเก็บข้อมูล เรื่องการประเมินผล)
- พบปะ หรือ ประชุมสม่ำเสมอทุกเดือน

สภาผู้นำชุมชนเสริมพลังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่อง

ที่เลี้ยงดูดำเนินการร่วมกับสภา

- อัปเดตข้อมูลสถานการณ์สม่ำเสมอ
- วิเคราะห์ข้อมูล ทำให้เห็นสถานการณ์ของประเด็น
- คืบผลการวิเคราะห์ในที่ประชุม สภาผู้นำทุกเดือน และในเวทีสะท้อนผลลัพธ์ทุกครั้ง

ที่เลี้ยงชวนสภาดำเนินการ

- แยกนำ สมาชิกกลไกสภา เริ่มเปลี่ยนแปลงตนเอง เพื่อจะเป็นตัวอย่างให้ชุมชนเห็น
- ลงมือทำกิจกรรมที่นำสู่ผลลัพธ์ ทบทวน ปรับปรุง
- เชื่อมโยงความร่วมมือจากกลุ่มที่เกี่ยวข้อง

สภาผู้นำชุมชนเข้มแข็ง

ต่อยอดจากตัวชี้วัดผลลัพธ์ขั้นที่ 3

- สามารถสังเคราะห์บทเรียนเพื่อขยายผล
- สามารถออกแบบโครงการในปีถัดไปได้

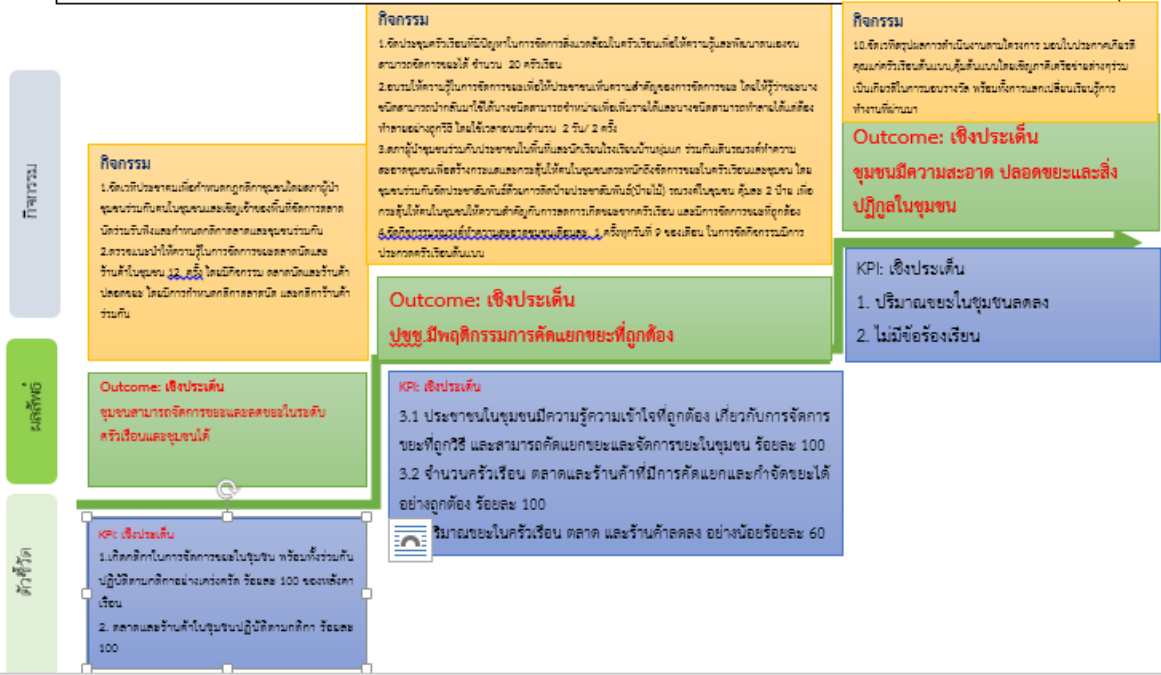
ตัวชี้วัด

3.2 บันไดผลลัพธ์ ของโครงการตามประเด็นที่ชุมชนเลือกดำเนินการ หรือมีระยะเวลา 4 เดือนที่ชุมชนได้ดำเนินการมา เกิดผลลัพธ์ตามบันไดผลลัพธ์นั้นอยู่ที่ขั้นใด (โปรดระบุผลลัพธ์ ตัวชี้วัด และกิจกรรมที่สอดคล้องในแต่ละขั้น)

ชื่อโครงการ โครงการชุมชนนำอยู่ หมู่บ้านทุ่งแก อำเภอสามโก้ จังหวัดนครพนม

ผู้ติดตาม นางฐิยาธดา พ่วงแก้ว

สภาผู้นำชุมชนมีการประชุมอย่างต่อเนื่องทุกเดือน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และทีมสนับสนุนวิชาการลงถอดบทเรียนเพื่อประเมินติดตามเชิงผลลัพธ์ในพื้นที่ จำนวน 3 ครั้ง

จากการดำเนินงานในรอบ 4 เดือนที่ผ่านมาพบว่าสภาผู้นำชุมชนบ้านพุ่มแก หมู่ที่ 1 ตำบลพุ่มแก อำเภอนาแกจังหวัดนครพนม ได้ดำเนินกิจกรรมไปแล้วดังนี้

1. จัดประชุมครัวเรือนที่มีปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมในครัวเรือนเพื่อให้ความรู้และพัฒนาตนเองจนสามารถจัดการขยะได้ จำนวน 20 ครัวเรือน

2. อบรมให้ความรู้ในการจัดการขยะเพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดการขยะ โดยให้รู้ว่ายขยะบางชนิดสามารถนำกลับมาใช้ได้บางชนิดสามารถจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้และบางชนิดสามารถทำลายได้แต่ต้องทำลายอย่างถูกวิธี โดยใช้เวลาอบรมจำนวน 2 วัน/ 2 ครั้ง

ครั้งที่1 ให้ความรู้แนวทางในการจัดการขยะ(คัดแยก/จำหน่าย/ทำลาย)

ครั้งที่2 ให้ความรู้ในการแปรรูปขยะและให้ความรู้ในการจัดการขยะเปียกโดยการทำปุ๋ยหมัก

3. ตรวจแนะนำให้ความรู้ในการจัดการขยะตลาดนัดและร้านค้าในชุมชน 12 ครั้ง โดยมีกิจกรรม ตลาดนัดและร้านค้าปลอดขยะ โดยมีการกำหนดกติกาตลาดนัด และกติการ้านค้าร่วมกัน มีถังขยะแยกประเภทไว้บริการในตลาดนัด โดยขอความร่วมมือจากเจ้าของพื้นที่ตลาดนัดหรือผู้จัดการตลาดนัดในการจัดเก็บขยะแยกประเภท โดยมีสภาผู้นำชุมชนรับผิดชอบดูแลการจัดการขยะบริเวณตลาดนัดร่วมกับเจ้าของตลาดนัดและร้านค้า และรายงานผลการตรวจแนะนำให้ที่ประชุมสภาผู้นำชุมชนได้รับทราบเพื่อหาแนวทางการดำเนินการร่วมกันทุกเดือน

4. สภาผู้นำชุมชนร่วมกับประชาชนในพื้นที่และนักเรียนโรงเรียนบ้านพุ่มแก ร่วมกันเดินรณรงค์ทำความสะอาดชุมชนเพื่อสร้างกระแสและกระตุ้นให้คนในชุมชนตระหนักถึงจัดการขยะในครัวเรือนและชุมชน โดยชุมชนร่วมกันจัดประชาสัมพันธ์ด้วยการติดป้ายประชาสัมพันธ์(ป้ายไม้) รณรงค์ในชุมชน คุ่มละ 2 ป้าย เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนให้ความสำคัญกับการลดการเกิดขยะจากครัวเรือน และมีการจัดการขยะที่ถูกต้อง

ซึ่งเกิดผลลัพธ์ของกิจกรรมดังนี้คือ

1. จัดประชุมครัวเรือนที่มีปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมในครัวเรือนเพื่อให้ความรู้และพัฒนาตนเองจนสามารถจัดการขยะได้ จำนวน 20 ครัวเรือน

2. อบรมให้ความรู้ในการจัดการขยะเพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดการขยะ โดยให้รู้ว่ายขยะบางชนิดสามารถนำกลับมาใช้ได้บางชนิดสามารถจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้และบางชนิดสามารถทำลายได้แต่ต้องทำลายอย่างถูกวิธี โดยใช้เวลาอบรมจำนวน 2 วัน/ 2 ครั้ง

ครั้งที่1 ให้ความรู้แนวทางในการจัดการขยะ(คัดแยก/จำหน่าย/ทำลาย)

ครั้งที่2 ให้ความรู้ในการแปรรูปขยะและให้ความรู้ในการจัดการขยะเปียกโดยการทำปุ๋ยหมัก

3. ตรวจแนะนำให้ความรู้ในการจัดการขยะตลาดนัดและร้านค้าในชุมชน 12 ครั้ง โดยมีกิจกรรม ตลาดนัดและร้านค้าปลอดขยะ โดยมีการกำหนดกติกาตลาดนัด และกติการ้านค้าร่วมกัน มีถังขยะแยกประเภทไว้บริการในตลาดนัด โดยขอความร่วมมือจากเจ้าของพื้นที่ตลาดนัดหรือผู้จัดการตลาดนัดในการจัดเก็บขยะแยกประเภท โดยมีสภาผู้นำชุมชนรับผิดชอบดูแลการจัดการขยะบริเวณตลาดนัดร่วมกับเจ้าของตลาดนัดและร้านค้า และรายงานผลการตรวจแนะนำให้ที่ประชุมสภาผู้นำชุมชนได้รับทราบเพื่อหาแนวทางการดำเนินการร่วมกันทุกเดือน

4. สภาผู้นำชุมชนร่วมกับประชาชนในพื้นที่และนักเรียนโรงเรียนบ้านพุ่มแก ร่วมกันเดินรณรงค์ทำความสะอาดชุมชนเพื่อสร้างกระแสและกระตุ้นให้คนในชุมชนตระหนักถึงจัดการขยะในครัวเรือนและชุมชน โดยชุมชนร่วมกันจัดประชาสัมพันธ์ด้วยการติดป้ายประชาสัมพันธ์(ป้ายไม้) รณรงค์ในชุมชน คุ่มละ 2 ป้าย เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนให้ความสำคัญกับการลดการเกิดขยะจากครัวเรือน และมีการจัดการขยะที่ถูกต้อง

ทุกวันที่ 15 ของเดือน และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอที่ประชุมประจำเดือนของสภาผู้นำชุมชน

หมวดที่ 4 การประเมินชุมชนของพี่เลี้ยงสนับสนุนวิชาการ

4.1. จุดเด่นของชุมชน

- 1) สภาผู้นำชุมชนมีความสามัคคีกัน มีความร่วมมือกัน มีความพร้อมและมีความเสียสละเต็มใจในการทำงานเพื่อชุมชน
- 2) กลุ่มต่างๆในชุมชนให้ความร่วมมือกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 3) ภาศึเครือข่ายในชุมชนให้ความร่วมมือและพร้อมให้การสนับสนุนการดำเนินงานได้แก่ รพ.สต.บ้านพุ่มแก อบต.พุ่มแก พัฒนาชุมชน
- 4) มีทุนในชุมชนทั้งทรัพยากรในชุมชน เป็นหมู่บ้านที่มีความพร้อมเพรียงกัน ผู้นำเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชน

4.2. ข้อจำกัด/เงื่อนไขของชุมชนที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของพี่เลี้ยง

- 1) การบริหารจัดการเวลาของชุมชนยังไม่ดีเท่าที่ควรยังมีสมาชิกบางคนที่ไม่มาร่วมประชุมไม่ทัน
- 2) การจัดเก็บข้อมูลหลังคาเรือนแต่ละหลังคาเรือนที่สภาผู้นำชุมชนรับผิดชอบ สภาผู้นำชุมชนบางคนยังนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลของตนเอง
- 3) ในการลงพื้นที่ช่วงเวลาที่พี่เลี้ยงลงพื้นที่ ความเข้าใจในการรับข้อมูลเกี่ยวกับการทำบ้านได้ผลลัพธ์ ประเมินและวิเคราะห์ถอดบทเรียนการทำงานร่วมกัน ใช้เวลาค่อนข้างมากทำให้การจัดการของข้อมูลของพี่เลี้ยงไม่ครบถ้วนโดยเฉพาะการประเมินความเข้มแข็งของชุมชน แต่พบว่า การประเมินความเข้มแข็งของชุมชนสภาผู้นำชุมชนหลังจากไปศึกษาดูงานที่บ้านหนองลาดน้อย สภาผู้นำชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกการทำงานของสภาผู้นำชุมชนมากขึ้น เข้าใจบทบาทการทำงาน และเข้าใจการประเมินความเข้มแข็งของชุมชน สามารถวิเคราะห์ของเข้มแข็งของชุมชนตนเองและให้เหตุผลได้

4.3. แนวทางที่พี่เลี้ยงจะดำเนินการแก้ไขข้อจำกัดในข้อ 4.2

- 1) ช่วงเวลาที่พี่เลี้ยงลงพื้นที่จะเป็นช่วงบ่ายโมงเป็นต้นไป
- 2) การลงพื้นที่พี่เลี้ยงให้โจทย์หรือการบ้านกับสภาผู้นำชุมชนไว้ล่วงหน้า และมีการคือข้อมูลในการประชุมสภาผู้นำชุมชนในเดือนถัดไป
- 3) พี่เลี้ยงได้เน้นย้ำการทำงานในรูปแบบกลไกสภาผู้นำชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันคิด วิเคราะห์วางแผนแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และเน้นการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คนในชุมชนและเน้นการปฏิบัติตามกติกาสภาผู้นำชุมชน และกติกาชุมชน
- 4) พี่เลี้ยงได้เสนอแนะให้สภาผู้นำชุมชนได้มีการพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมการทำงานตามปฏิทินการทำงานเพื่อเป็นการทบทวนและกระตุ้นการทำงานของสภาผู้นำชุมชนร่วมกัน พร้อมทั้งวิเคราะห์หรือประเมินความเข้มแข็งของสภาผู้นำชุมชน อาจจะประเมินเป็นรายข้อในแต่ละเดือน หรือประเมินทั้งหมดขึ้นอยู่กับการจัดการเวลาของสภาผู้นำชุมชน

หมวดที่ 5 ข้อค้นพบ และบทเรียนสำคัญจากการลงพื้นที่ครั้งที่ 2 (พี่เลี้ยง ชุมชน)

5.1 บทเรียน ข้อค้นพบใหม่ของพี่เลี้ยง

- 1) การไปพัฒนาศักยภาพสภาผู้นำโดยสภาผู้นำทุกคนได้เดินทางไปพัฒนาศักยภาพสภาผู้นำชุมชนนอกสถานที่ทำให้ชุมชนมีความตื่นตัว กระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น เข้าใจกลไกการทำงานในรูปแบบสภาผู้นำชุมชนมากขึ้น
- 2) สภาผู้นำชุมชนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น มีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมมากยิ่งขึ้น มีการวางแผนการทำงานล่วงหน้า แก้ไขสถานการณ์
- 3) สภาผู้นำชุมชนเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชน

5.2 บทเรียน ข้อค้นพบที่จะนำไปปรับปรุงในการดำเนินงานในระยะต่อไป

- 1) การลงพื้นที่ควรเก็บรายละเอียดวันเวลา เพื่อความครบถ้วนของข้อมูลในการดำเนินงาน
- 2) การเปิดโอกาสให้สภาผู้นำชุมชนได้เสนอความคิดเห็นและพูดคุยคืนข้อมูลในการถอดบทเรียน และร่วมกันรับฟังและร่วมกันวางแผนวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาหารือร่วมกัน ทำให้สภาผู้นำชุมชนกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองมากยิ่งขึ้น
- 3) การให้การบ้านหรือให้โจทย์กับสภาผู้นำนำไปปฏิบัติและคืนข้อมูลในเวทีหรือในการประชุม และส่งข้อมูลความเคลื่อนไหวของการดำเนินกิจกรรมในกลุ่มไลน์ ชุมชนน่าอยู่ สสส.นครพนม เพื่อเป็นการติดตามและกระตุ้นการทำให้ชุมชนมีการตื่นตัวและกระตุ้นชุมชนอื่นร่วมด้วย

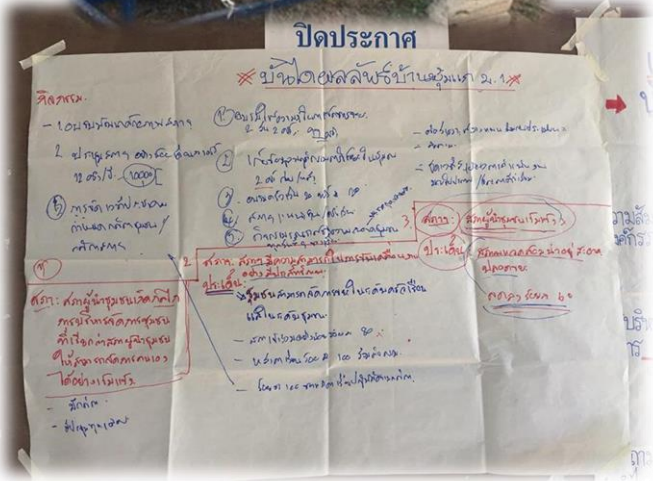
5.3 บทเรียนอื่นๆ

- 1) สภาผู้นำชุมชนยังมีความวิตกกังวลในการดำเนินกิจกรรมและยังมีความกังวลในการจัดเก็บข้อมูลและหลักฐานในการเบิกจ่ายงบประมาณ พี่เลี้ยงได้แนะนำแนวทางและให้คำแนะนำในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมในแต่ละเดือนให้ชัดเจน ให้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของสภาผู้นำชุมชนและมีการติดตามและพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอและพบว่าสภาผู้นำชุมชนให้ความสนใจและซักถามแนวทางการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ
- 2) การเสริมสร้างกำลังใจและการเสริมพลังให้สภาผู้นำชุมชนมีความกล้า กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้าสะท้อนผล เป็นเทคนิคการทำงานที่พี่เลี้ยงต้องมีการพัฒนาเพื่อสร้างกำลังใจ และเสริมพลังให้ชุมชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างต่อเนื่องต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะต่อทีมหน่วยจัดการและ สสส.

- 1) พี่เลี้ยงมีประสบการณ์ในการทำงาน สสส. อย่างเข้าปีที่ 2 พอมีประสบการณ์ในการทำงานในชุมชนมากขึ้น มีประสบการณ์ในการลงพื้นที่ การเก็บข้อมูล ความเข้าใจในแนวคิดชุมชนน่าอยู่มากขึ้น แต่ประสบการณ์ในการลงพื้นที่ การพบเก็บข้อมูลจากชุมชนอาจจะยังไม่มากพอ อยากให้มี ทีม Admin ลงพื้นที่ร่วมอย่างน้อย 1 ชุมชน เพื่อให้คำแนะนำและสะท้อนให้กับพี่เลี้ยงได้เห็นจุดที่ต้องปรับปรุงของตนเอง

รูปภาพการลงพื้นที่และกิจกรรมของชุมชน

แบบประเมินความเข้มแข็งชุมชน

→ บ้านพุ่มแก้ว หมู่ที่ 1 ตำบลพุ่มแก้ว
อำเภอหนองแก้ว จังหวัดนครพนม

โครงสร้างองค์กร

